

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

1 (21)

Sisällysluettelo

■ Yhteenveto	2
■ Yleistä	2
■ Maksutulon kehitys	2
■ Markkinaosuudet	3
■ Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tulokset	5
■ Yhtiökohtaiset tulokset	9
■ Tunnuslukuja	9
■ Herkkyysanalyysi	10
■ Kulusuhteiden kehitys vahinkovuosittain	11
■ Liite 1. Vakuutusliikkeen tasoitettu tulos 2004–2013	13
■ Liite 2. Vakuutusliikkeen tulos 2004–2013	14
■ Liite 3. Vakuutustoiminnan tulos 2004–2013	15
■ Liite 4. Vakuutusliikkeen tasoitettu tulos yhtiöittäin	16
■ Liite 5. Vakuutusliikkeen tulos yhtiöittäin	17
■ Liite 6. Vakuutustoiminnan tulos yhtiöittäin	18
■ Liite 7. Viiden vuoden tulos yhtiöittäin	19
■ Liite 8. Tunnusluvut yhtiöittäin	20
■ Tilastolähteet	21

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

2 (21)

Yhteenveto

Finanssivalvonta tekee vuosittain selvityksen lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta. Selvityksessä julkaistaan koko vakuutuslajin tietojen lisäksi myös yhtiökoh- taisia laskelmia. Selvityksessä esitetään tietoja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksujen kehityksestä, markkinaosuuksista ja tuloksesta. Lisäksi esitetään tietoja yhdistetyn kulusuhteen kehityksestä. Selvitystä täydentävät lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tilastot sekä erillinen Excel-taulukko, jossa on yhteenveto suomalaisilta yhtiöiltä kerätyistä tiedoista.

Tapaturmavakuutuslain mukaan Finanssivalvonnan tulee julkaista vuosittain kunkin vakuutusyhtiön lakisääteisen tapaturmavakuutuksen toteutunut tulos vähintään viiden edeltävän kalenterivuoden jaksolta. Selvityksessä tulosta arvioidaan kolmesta eri näkökulmasta: hinnoittelun, liikkeen kannattavuuden ja sitoutuneelle pääomalle saadun tuoton kannalta. Liikkeen kannattavuutta mittaavan tuloksen voi- daan katsoa parhaiten vastaavan lain tarkoittamaa lakisää- teisen tapaturmavakuutuksen toteutunutta tulosta.

Vuonna 2013 lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoitti 11 suomalaista vakuutusyhtiötä. Lakisääteisen tapaturmava- kuutuksen maksutulot ennen jälleenvakuuttajan osuuden vähentämistä pysyivät lähes viime vuoden tasolla ollen 618 miljoonaa euroa. Markkinat ovat olleet hyvin keskittyneet, mutta vuonna 2013 ne keskittyivät entisestään yritysjärjeste- lyjen seurauksena. Vuonna 2013 neljän suurimman vakuu- tusyhtiön osuus markkinoista oli noin 90 prosenttia, kun se edellisenä vuonna oli ollut 84 prosenttia.

Vakuutusliikkeen hinnoittelunäkökulmasta laskettu tulos vah- vistui edellisvuodesta vain hieman. Tulosta paransivat sekä maksutuoton kasvu että korvauskulujen pieneneminen. Negatiivisesti tulokseen vaikutti markkinoilla edelleen vallin- nut matala korkotaso ja siitä aiheutuva nettovastuuvelalle kohdistuva heikko riskitön tuotto. Tulos suhteessa maksutu- loon oli vuonna 2013 13 prosenttia, joka oli samansuuruinen kuin koko tarkastelujakson 2004–2013 keskiarvo. Tulos on ollut positiivinen koko tarkastelujakson ajan. Maksutasoa voidaankin pitää turvaavana.

Kannattavuusmielessä vuosi 2013 oli lakisääteisen tapatur- mavakuuttamisen osalta edellisvuotta huonompi. Käypäar- voiset sijoitustuotot jäivät vajaaseen kolmannekseen viime vuodesta, mikä oli merkittävin syy tuloksen heikkenemiseen.

Vakuutusliikkeen tulos suhteessa vakuutusmaksuihin oli kui- tenkin korkeampi kuin kymmenen vuoden tarkastelujaksolla keskimäärin. Vuoden 2013 tulosprosentti oli 23, kun vastaa- va kymmenen vuoden keskiarvo oli noin 13 prosenttia.

Lakisääteiseen tapaturmavakuutustoimintaan sitoutuneelle pääomalle saatiin laskelmien mukaan vuonna 2013 korkea 23 prosentin tuotto. Koko tarkastelujakson 2004–2013 keskimääräinen tuotto oli 18 prosenttia.

Lisätietoja antaa johtava matemaatikko Pirkko Welin-Siika- luoma, puhelin 010 831 5533.

Yleistä

Selvitystä varten vakuutusyhtiöiltä on kerätty aineistoa tilivuosilta 2004–2013. Aineistot perustuvat sekä tilinpää- töksen mukaisiin että vakuutusyhtiöiden sisäisen laskennan tuottamiin tietoihin, jotka ovat osittain tilintarkastamattomia. Selvitys käsittää ainoastaan tapaturmavakuutuslain mukaisia tietoja. Lakisääteinen urheilijoiden tapaturmavakuutus jää täten tarkastelun ulkopuolelle.

Jollei toisin määritellä, bruttoluvuilla tarkoitetaan lukuja en- nen jälleenvakuuttajien osuuden vähentämistä. Vastaavasti nettoluvuilla tarkoitetaan lukuja jälleenvakuuttajien osuuden vähentämisen jälkeen, eli yhtiön omalla vastuulla olevaa osuutta. Tasoitusmäärä on jätetty tulostarkastelun ulkopuo- lelle eikä se siis tässä sisälly vakuutustekniseen vastuuväl- kaan. Selvityksen tulosluvut on laskettu ennen veroja.

Tarkastuslaskennan johdosta muutamiin vanhoja vuosia koskeviin lukuihin on tullut korjauksia.

Maksutulon kehitys

Vuoden 2013 lopulla lakisääteistä tapaturmavakuutusta har- joitti 11 suomalaista vakuutusyhtiötä, kun edellisenä vuonna lakisääteisiä tapaturmavakuutuksia tarjosi Suomessa 12 yhtiötä ja yksi muun Eta-valtion sivuliike. Suomessa vuodes- ta 2007 alkaen lakisääteisiä tapaturmavakuutuksia myön- täneen Trygin vakuutuskanta siirtyi huhtikuun 2013 lopussa Iffiin. Lisäksi vuoden 2012 lopussa Lähivakuutus oli sulautu- nut Tapiolaan, minkä seurauksena kahden yhtiön asemasta vakuutustoimintaa jatkoi yksi yhtiö, LähiTapiola.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

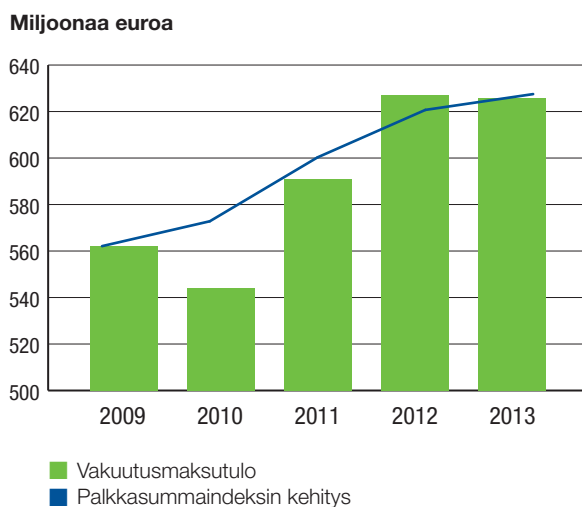
31.10.2014

3 (21)

Vuoden 2013 tuloslaskelman mukainen vakuutusmaksutulo¹ oli 617,7 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2012 oli 619,4 miljoonaa euroa. Maksutulo aleni siten 0,4 prosenttia. Bruttomaksutulo ennen luottotappioiden vähentämistä oli 625,9 miljoonaa euroa, joka oli 0,2 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kun tätä verrataan palkkasummaan, josta lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksun taso on riippuvainen, havaitaan että lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksutulon kehitys alitti palkkasumman yleisen kehityksen. Palkkasummaindeksi koko talouden osalta (sisältää julkisen sektorin) kasvoi edellisestä vuodesta noin 1,1 prosenttia.

Tarkasteltaessa maksujen kehitystä viiden viimeisen vuoden ajanjaksolta nähdään, että maksutulo on tänä aikana kasvanut lähes vastaavassa suhteessa kuin palkkasummaindeksi. Kuviossa 1 esitetään vakuutusmaksutulon ja palkkasummaindeksin kehitys vuosina 2009–2013.

Kuvio 1. Vakuutusmaksutulon kehitys

¹ Tuloslaskelman mukaiseen maksutuloon eivät sisälly luottotappiot, työsuojelumaksu ja sairaanhoitomaksu (poistui vuonna 2005) eivätkä vuodesta 2007 lähtien myöskään jakojärjestelmämaksut.

Markkinaosuudet

Taulukossa 1 esitetään Suomessa toimivien yhtiöiden ja sivuliikkeen markkinaosuudet sekä koko tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettua vakuutustoimintaa koskien että erikseen erityyppisten vakuutusten osalta. Vakuutukset on taulukossa luokiteltu pakollisiin työajan taulustomaksuperusteisiin ja erikoismaksuperusteisiin vakuutuksiin sekä vapaaehtoisiin työajan ja vapaa-ajan vakuutuksiin. Taulukon luvut ilmoittavat vakuutuslaitosten markkinaosuudet prosentteina. Yhteensä-rivillä kerrotaan kunkin vakuutusryhmän maksutulo miljoonina euroina.

Tapaturmavakuutuslain mukaan pakolliset tapaturmavakuutukset jaetaan erikoismaksuperusteisiin ja taulustomaksuperusteisiin vakuutuksiin. Jos vakuutuksenottajan teettämän työn määrä on tapaturmariskin arvioinnin tilastollisen luotettavuuden kannalta riittävän suuri, tulee vakuutuksenottajan vakuutuksista aiheutuneet korvaukset ottaa huomioon vakuutusmaksua määrättäessä. Tällaisia vakuutuksia kutsutaan erikoismaksuperusteisiksi vakuutuksiksi, ja ne ovat määritelmänsä mukaisesti lähinnä suurten yritysten vakuutuksia. Muita, pienempiä vakuutuksia, kutsutaan taulustomaksuperusteisiksi vakuutuksiksi. Niissä vakuutuksenottajan oma vahinkotilasto ei vaikuta vakuutusmaksuun, vaan vakuutusmaksu perustuu vakuutusyhtiön soveltamaan riskiluokitukseen.

Pakollisten vakuutusten lisäksi tapaturmavakuutuslaissa säädetään myös mahdollisuudesta ottaa vapaaehtoinen vakuutus tietyissä tilanteissa. Korvaukset ja korvattavat vahinkotapahtumat ovat tällöin pääsääntöisesti samat kuin lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa. Tapaturmavakuutuslain 57 §:n 1 momentin mukainen vapaaehtoinen työajan vakuutus on tarkoitettu niitä tilanteita varten, jolloin työtä tekevä henkilö ei kuulu pakollisen lakisääteisen tapaturmavakuutuksen piiriin. Tällaisia henkilöitä voivat olla esimerkiksi työnantaja itse, työnantajan taloudessa vakinaisesti elävä perheenjäsen tai johtavassa asemassa oleva yhtiön enemmistöosakas. Tapaturmavakuutuslain 57 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan vapaaehtoisella vakuutuksella voidaan työntekijän tapaturmavakuutusturva laajentaa koskemaan myös vapaa-aikaa.

Vakuutusmaksuista suurin osa aiheutuu pakollisista vakuutuksista. Pakollisten vakuutusten osuus maksutulosta olikin vuonna 2013 82 prosenttia. Pakollisten vakuutusten osalta

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

4 (21)

Taulukko 1. Suomalaisten vakuutusyhtiöiden ja ETA-sivuliikkeiden vakuutusmaksutulon mukaiset markkinaosuudet prosentteina (pykäläviittaukset tapaturmavakuutuslakiin)

	Pakollinen työajan vakuutus, taulustomaksut			Pakollinen työajan vakuutus, erikoismaksut			Vapaaehtoinen työajan vakuutus (57§ 1 mom.)			Vapaa-ajan vakuutus (57§ 2,3 mom.)			Yhteensä		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
A-Vakuutus	5,4	5,8	6,4	2,8	2,8	3,1	8,3	8,4	7,5	5,5	5,1	5,9	4,3	4,4	4,8
Fennia	15,5	13,5	15,4	13,6	14,6	15,1	13,2	13,0	11,3	14,2	15,1	16,8	14,3	14,1	15,0
Folksam	3,1	3,2	3,3	1,5	1,2	1,0	3,0	2,8	2,3	2,3	2,4	2,5	2,2	2,2	2,0
If	19,0	18,5	19,9	29,0	29,1	27,4	10,5	10,2	22,2	19,8	19,6	12,2	23,6	23,2	23,1
Lähivakuutus	8,2	8,1	—	0,8	0,8	—	11,4	11,3	—	5,4	5,4	—	4,4	4,5	—
LähiTapiola	—	—	28,8	—	—	18,8	—	—	32,7	—	—	28,4	—	—	24,2
Pohjantähti	3,0	2,9	2,9	0,9	0,9	1,1	2,7	2,6	2,3	2,0	1,9	2,1	1,8	1,8	1,9
Pohjola	19,0	19,2	22,1	29,8	29,5	31,5	21,0	22,5	20,9	26,7	26,3	29,5	25,3	25,1	27,2
Redarnas	0,1	0,1	0,1	0,7	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	2,3	1,6	1,6	0,6	0,4	0,4
Tapiola	23,3	25,3	—	18,5	18,8	—	26,0	25,9	—	19,5	20,5	—	20,8	21,8	—
Turva	0,7	0,6	0,6	1,0	0,6	0,8	1,2	1,0	0,8	0,5	0,4	0,5	0,8	0,6	0,7
Valio	0,0	0,0	0,0	0,6	0,4	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,2	0,1
Ålands	0,5	0,7	0,4	0,5	0,4	0,5	0,2	0,2	0,2	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
Tryg (*)	2,2	2,0	—	0,2	0,2	—	2,4	2,1	—	1,2	1,1	—	1,1	1,0	—
Yhteensä (milj. eur.)	198,9	219,3	211,3	298,8	308,4	304,8	40,9	44,1	54,8	52,4	55,4	54,9	591,0	627,3	625,9

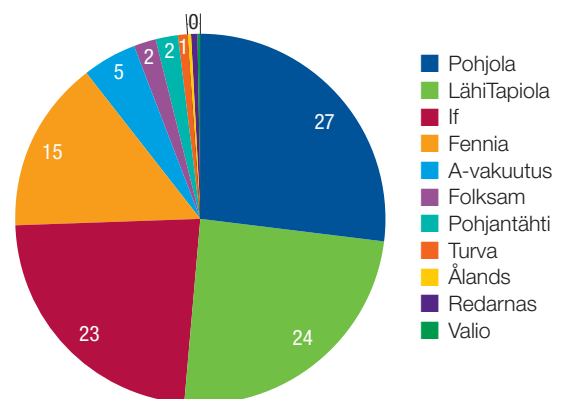
*) Tryg toimi tanskalaisen Tryg Forsikring A/S:n Suomen sivuliikkeenä.

59 prosenttia maksutulosta saatiin erikoismaksuperusteisista vakuutuksista. Vapaaehtoisissa vakuutuksissa puolestaan vapaa-ajan vakuutusten osuus muodosti 50 prosenttia maksutulosta.

Koko liikettä tarkasteltaessa vuonna 2013 suurin markkinaosuus, 27,2 prosenttia, oli Pohjolalla. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 25,1 prosenttia, joten yhtiön markkinaosuus kasvoi 2,1 prosenttiyksikön verran. Toiseksi suurin markkinaosuus oli vuonna 2013 LähiTapiolalla, yhteensä 24,2 prosenttia. Kolmanneksi suurimman markkinaosuuden omaavalla Ifillä markkinaosuus aleni 0,1 prosenttiyksikköä 23,1 prosenttiin. Fennian markkinaosuus kasvoi 0,9 prosenttiyksikköä 15,0 prosenttiin. Neljä suurinta yhtiötä vastasi 90 (84) prosenttia koko markkinoista. Tähän markkinoiden merkittävään keskittymiseen vaikutti olennaisesti Lähivakuutuksen ja Trygin vakuutusten siirtyminen neljän suurimman vakuutusyhtiön vakuutuskantoihin.

Seuraavassa kuviossa esitetään markkinaosuudet vuodelta 2013 suuruusjärjestyksessä.

Kuvio 2. Markkinaosuudet, %

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

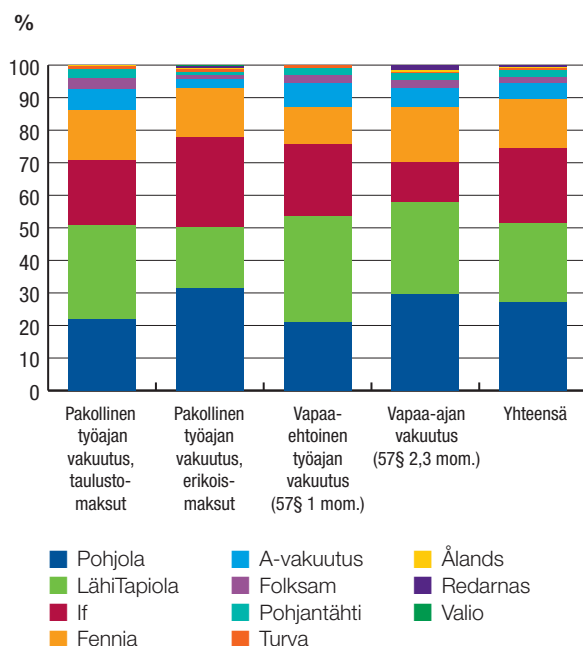
5 (21)

Tarkasteltaessa markkinaosuuksia vakuutustyypeittäin havaitaan, että markkinat jakautuvat eri tavoin eri luokissa. Taulustomaksuperusteisissa vakuutuksissa neljä suurinta yhtiötä hallitsi 86,2 prosenttia markkinoista. Suurin osuus oli LähiTapiolalla (28,8 prosenttia) ja sen jälkeen tulivat Pohjola (22,1), If (19,9) ja Fennia (15,4). Sen sijaan erikoismaksuperusteisissa vakuutuksissa Pohjola ja If olivat selkeästi markkinajohtajia 31,5 ja 27,4 prosentin osuuksillaan, ja LähiTapiola ja Fennia olivat toiseksi suurimmat 18,8 ja 15,1 prosentin osuuksilla. Yhteensä nämä neljä suurinta vastasivat 92,8 prosenttia markkinoista.

Vapaaehtoisten työajan vakuutusten osalta selkeästi suurin markkinaosuus oli LähiTapiolalla (32,7 prosenttia). Eniten markkinaosuuttaan kasvatti If, jonka osuus kasvoi kymmenellä prosenttiyksiköllä 22,2 prosenttiin. Pohjolan markkinaosuus pieneni hieman edellisvuoteen nähden 20,9 prosenttiin. Fennian osuus oli 11,3 prosenttia.

Vapaa-ajan vakuutusten osalta Pohjola jatkoi markkinajohtajana 29,5 prosentilla, ja LähiTapiola (28,4) ja Fennia (16,8) olivat seuraavaksi suurimmat vakuuttajat. Vapaa-ajan vakuutuksissa neljänneksi suurin vakuuttaja oli If, jonka markkinaosuus laski edellisvuodesta 7,3 prosenttiyksiköä 12,2 prosenttiin. Seuraavassa kuviossa esitetään vakuutusyhtiöiden osuudet vakuutustyypeittäin.

Kuvio 3. Markkinaosuudet

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tulokset

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tulosta arvioidaan seuraavassa kolmea eri menetelmää käyttäen. Esitetyt kolme tuloksen arviointitapaa edustavat eri näkökulmia tuloksen muodostumiseen. Kaikissa menetelmissä otetaan huomioon myös lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistuvia sijoitustuottoja.

Ensimmäisessä menetelmässä lasketaan niin sanottu tasoitettu vakuutusliikkeen tulos, jossa tuloksesta on eliminoitu kertaluonteisia ja poikkeuksellisia eriä. Vakuutusliikkeen tasoitettu tulos pyrkii mittaamaan sitä, missä suhteessa vakuutusmaksut ovat vakuutuksista aiheutuviin odotusten mukaisiin kustannuksiin. Tasoitettu tulos kuvaa vakuutusmaksujen tasoa hinnoittelunäkökulmasta, ja sen avulla saadaan arvio vakuutusmaksuihin sisältyvästä varmuuslisästä. Tässä lähestymistavassa tulosta arvioidaan vakuutusnot-tajan näkökulmasta.

Toiseksi lasketaan vakuutusliikkeen tulos ilman tasoitusta. Tämä kuvaa vakuutusliikkeen tarkastelujaksolla toteutunutta tulosta. Vakuutusliikkeen tasoitamaton tulos mittaa vakuutusliikkeen kannattavuutta vakuutusyhtiön näkökulmasta.

Kolmas tulos on niin sanottu vakuutustoiminnan tulos, jonka avulla arvioidaan lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tuottamaa tulosta suhteessa tähän vakuutuslajiin sitoutuneeseen pääomaan. Vakuutustoiminnan tuloksen avulla saadaan arvio vakuutustoimintaan sitoutuneelle pääomalle saadusta kokonaistuotosta, eli tämä edustaa omistajien näkökulmaa vakuutustoiminnan kannattavuuteen.

Seuraavassa esitetään näillä kolmella tavalla lasketut suomalaisten vakuutusyhtiöiden² tulokset vuosilta 2004–2013 (kuviot 4–6). Yksityiskohtaiset laskelmat annetaan liitteissä 1–3. Koska sijoitustuottojen kohdistaminen vakuutuslajille perustuu aina arvioon, esitellään myös sijoitustuottojen kohdistamisessa käytetyt periaatteet.

Vakuutusliikkeen tasoitettu tulos

Vakuutusliikkeen tasoitetusta tuloksesta eliminoidaan tulokseen vaikuttavia poikkeuksellisia tai kertaluonteisia eriä, kuten vastuuvelan laskuperusteisiin tehtyjen muutosten

² Vuosien 2008–2012 laskelmat eivät sisällä Tryg Forsikring A/S Suomen sivuliikkeen tietoja.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

6 (21)

vaikutukset. Lisäksi vakuutusliikkeeseen kohdistetaan sijoitustoiminnan tuottoja nettovastuuvälille lasketun riskittömän tuoton verran. Tasoitetun tuloksen laskennassa on siis eliminoitu tekijöitä, jotka aiheuttavat tulokseen vuotuista heilahtelua ja siten vaikeuttavat tulosten vertailtavuutta. Tasoitettuun tulokseen vaikuttavat kuitenkin volatilitteettia aiheuttavina tekijöinä erityisesti korvauskulujen ja tasoitusvakuutusmaksujen³ vaihtelu.

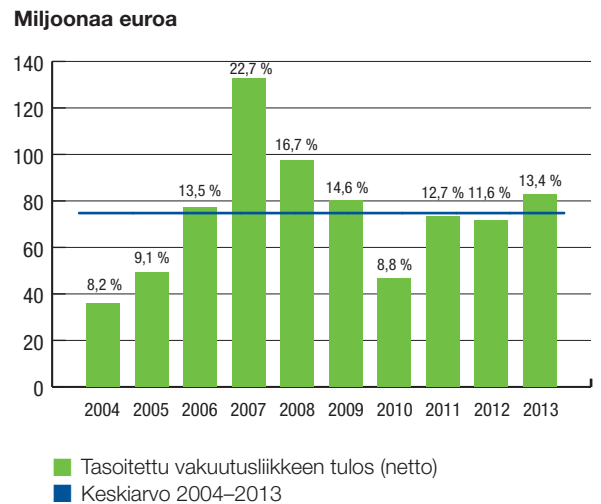
Nettovastuuvälän riskiton tuotto on laskelmassa arvioitu siten, että neljännesvuosittaiselle keskimääräiselle nettovastuuvälille hyvitetään määrä, joka vastaa saman tarkastelujakson aikana noteerattua keskimääräistä riskitöntä korkoa. Riskittömänä korkona käytetään tässä sellaista Suomen valtion obligaation korkotuottoa, jonka erääntymisaika parhaiten vastaa 10 vuotta. Yhtiöt voivat soveltaa myös tarkempaa laskentatekniikkaa, jossa huomioidaan vastuuvälän rahavirtoja seikkaperäisemmin.

Tasoitettu laskelma antaa pitkällä ajanjaksolla informaatiota vakuutusmaksuista hinnoittelunäkökulmasta. Koska vakuutusmaksujen määräytymisperiaatteiden tulee olla tiedossa jo vakuutustarjouksia tehtäessä ennen vakuutuskauden alkamista, niin vakuutusmaksujen taso kiinnittyy ennen kuin näistä vakuutuksista aiheutuvat kustannukset realisoituvat. Lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle on tyypillistä, että vakuutuksista aiheutuvat lopulliset kustannukset selviävät hyvin hitaasti, usein vasta kymmenien vuosien kuluttua. Näin ollen hinnoittelu perustuu yhtiön näkemykseen todennäköisistä tulevista kustannuksista sekä varovaiseen arvioon vakuutusliikkeeseen sitoutuneiden varojen pidemmän aikavälin tulevista sijoitustuotoista. Laskelma, jossa korvauksista on eliminoitu kertaluonteiset laskuperustemuutokset ja jossa sijoitustuotot on laskettu riskittömän tuoton mukaisina, pyrkii antamaan käsityksen vakuutusten odotusten mukaisesta tuottotasosta. Vahinkoihin liittyvän vuotuisen vaihtelun tasaantuminen edellyttää kuitenkin tasoitetun tuloksen osalta tarpeeksi pitkää tarkastelujaksoa, jotta talouden suhdanteiden vaikutus vahinkomeneen tulisi riittävästi otettua huomioon.

Liitteessä 1 annetaan tarkempi laskelma tasoitetun tuloksen muodostumisesta.

³ Jos vakuutuskauden lopullinen vakuutusmaksu ylittää tai alittaa aiemmin perityn vakuutusmaksun määrän, vakuutuksenottajalta peritään tai hänelle palautetaan tasoitusvakuutusmaksuna näiden maksujen erotus.

Kuvio 4. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos (milj. euroa) ja tulos suhteessa bruttomaksutuloon (%)

Suomalaisten yhtiöiden tasoitettu vakuutusliikkeen tulos vuonna 2013 oli 83,0 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli ollut 71,5 miljoonaa euroa. Tulos parani siis 11,5 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Koko tarkastelujaksolla 2004–2013 tuloksen keskiarvo oli 74,8 miljoonaa euroa.

Tuloksen parantumisen selittää lähes yksinomaan vertailukelpoisen vakuutusmaksutuoton kasvu 11,4 miljoonalla eurolla. Vuoden 2013 tulosta rasitti edellisvuoden tapaan vastuuvälille kohdistetun riskittömän tuoton alhainen taso. Laskelmassa käytetty Suomen valtion 10 vuoden kuluttua erääntyvien obligaatioiden tuotto oli vuonna 2013 keskimäärin 1,86 prosenttia, joka oli hieman alhaisempi kuin edellisen vuoden 1,89 prosenttia. Tasoitettuun tulokseen allokoitu korkotuotto pysyi siten vuoden 2012 tasolla ollen 66,7 miljoonaa euroa (vuonna 2012 67,1 miljoonaa euroa).

Korkotuotot olivat vuosina 2012 ja 2013 merkittävästi alhaisempia kuin tarkastelujakson muina vuosina. Kymmenen vuoden keskimääräinen tasoitettuun tulokseen allokoitu korkotuotto oli 98,7 miljoonaa euroa. Vuodet 2013 ja 2012 olivatkin tarkastelujaksolla ainoat, joilla nettovastuuvälille allokoitu riskiton tuotto alitti laskuperustetekorkokulun. Laskuperustetekorkokulun laskennassa käytetty diskonttokorko oli keskimäärin 2,29 prosenttia.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

7 (21)

Kun tasoitettu tulos suhteutetaan tuloslaskelman mukaiseen bruttomaksutuloon⁴, saadaan vuoden 2013 tuotto prosentiksi 13,4. Tämä ylittää edellisen vuoden tuotto prosenttiin 11,6 ja on hieman korkeampi kuin koko tarkastelujakson tuotto prosenttien keskiarvo (13,1 %).

Huolimatta mm. korvauskuluun liittyvästä vuotuisesta satunnaisvaihtelusta, vakuutusyhtiöiden yhteenlaskettu tasoitettu tulos on koko kymmenen vuoden tarkastelujaksolla ollut selvästi positiivinen. Alimmillaan tulos oli vuonna 2004, jolloin suhdeluku oli 8,2 prosenttia. Suhdeluvun 10 vuoden keskiarvo 13,1 prosenttia on korkea, kun sitä vertaa esimerkiksi tuotto prosenttien keskihajontaan, joka oli 4,3 prosenttiyksikköä. Koko alan kannalta näyttääkin siltä, että vakuutusten hinnoittelu on ollut turvaavaa.

Vakuutusliikkeen tulos

Vakuutusliikkeen (tasoittamaton) tulos saadaan palauttamalla tulokseen tasoitettu tulos oikaistut vastuuvelan laskuperustemuutosten vaikutukset sekä ottamalla huomioon nettovastuuvelan katteelle laskettu käypäarvoinen sijoitustuotto. Käypäarvoinen tuotto voi olla myös edellä mainittua riskitöntä tuottoa pienempi, jolloin sen huomioon ottaminen heikentää tulosta. Tällä tavoin laskettu tulos edustaa vakuutusliikkeen toteutunutta tulosta. Tuloksen hajonta heijastaa puolestaan vakuutusyhtiöiden vastuulla olevien pitkäaikavälin vakuutus- ja sijoitusriskien tasoa.

Sijoitustuottoja kohdistettaessa laskelmassa jaetaan ensin vakuutusyhtiön tilinpäätöksen mukaiset käypäarvoiset sijoitustuotot nettovastuuvelan, pääomavaatimuksen⁵ ja nämä ylittävän pääoman kesken, näiden suhteessa. Tämän jälkeen lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistetaan sen vastuuvelan mukainen osuus vastuuvelalle jaetusta sijoitustuotosta. Tässä sijoitustuottojen jakosäännössä ei oteta huomioon sitä, että vastuuvelkaa kattava omaisuus saattaa poiketa yhtiön koko sijoitusjakaumasta ja että eri vakuutuslajien vastuuvelan katteet saattavat määräytyä eri tavoin riippuen esimerkiksi vastuuvelan duraatiosta.

Vakuutusliikkeen tulos esitetään kuviossa 5 sekä liitteessä 2.

Kuviosta nähdään, että vakuutusliikkeen tulos vaihtelee voimakkaasti vuodesta toiseen. Vuonna 2013 vakuutusliikkeen

tulos oli 142,4 miljoonaa euroa voitollinen, mikä oli 90,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna.

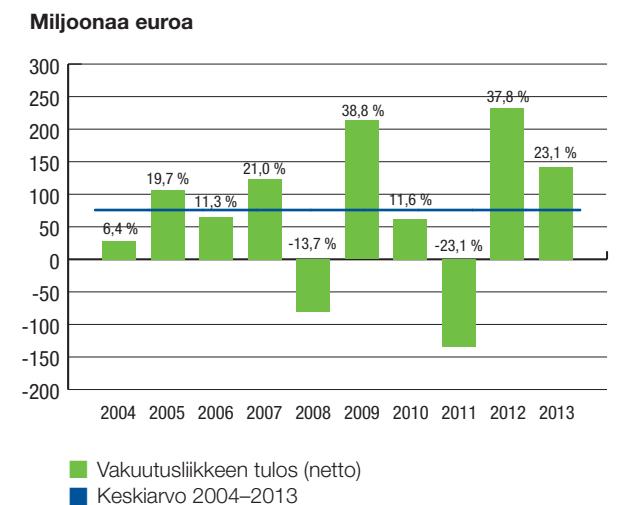
Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen nettovastuuvälille laskettu käypäarvoinen sijoitustuotto prosentti oli 4,3, kun se edellisellä vuonna oli ollut 8,7. Käypäarvoisen tuoton aleneminen heikensi tulosta 143,4 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna.

Laskuperustemuutokset heikensivät tulosta 19,1 miljoonaa euroa, mikä oli kuitenkin vähemmän kuin edeltävänä vuonna (60,4 milj. euroa). Laskuperustemuutokset liittyivät pääosin alhaisesta korkotasosta johtuviin diskonttokorkoon tehtyihin alennuksiin.

Vuoden 2013 vakuutusliikkeen tulos oli koko kymmenvuotisen tarkastelujakson kolmanneksi paras. Tarkastelujakson keskimääräinen tulos oli 75,8 miljoonaa euroa. Kun tulos suhteutetaan tuloslaskelman mukaiseen bruttomaksutuloon, saadaan vuoden 2013 tuotto prosentiksi 23,1 prosenttia. Tulosprosentin keskiarvo tarkastelujaksolla 2004–2013 oli 13,3 prosenttia, ja keskihajonta 19,9 prosenttiyksikköä.

Tasoittamattoman tuloksen osalta lasketut suhdeluvut ovat suuntaa-antavia johtuen sijoitustuottojen kohdistamiseen liittyvistä yksinkertaistuksista. Tulosten perusteella näyttää kuitenkin siltä, että vakuutusliike on ollut vakuutusyhtiöille keskimäärin kannattavaa.

Kuvio 5. Vakuutusliikkeen tulos (milj. euroa) ja tulos suhteessa bruttomaksutuloon (%)

⁴ Jakojärjestelmän rahoitusosuudella oikaistuna.

⁵ Vuosina 2002–2007 vakavaraisuuspääoman tavoiteraja VPO1; vuodesta 2008 alkaen oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiteraja.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

8 (21)

Vakuutustoiminnan tulos

Vakuutusliikkeen tulosta laskettaessa arvioitiin vakuutusliikkeen odotusten mukaista ja toteutunutta kannattavuutta. Vakuutustoiminnan tulosta mitattaessa otetaan huomioon lisäksi se, että vakuutustoiminnan harjoittamiseen sitoutuu pääomia ja että niitä kattaville varoille saadaan sijoitustuotoja. Vakuutustoimintaan liittyy riskejä, jotka toteutuessaan aiheuttavat yhtiölle tappioita. Tämän vuoksi yhtiöllä tulee olla pääomia, jotka ovat tarvittaessa käytettävissä tappioiden peittämiseen. Vakuutusyhtiölaissa määritellään vähimmäisvaatimus ja tavoiteraja tällaiselle pääomalle.⁶ Näitä kutsutaan oikaistun vakavaraisuuspääoman vähimmäismääräksi ja tavoiterajaksi.

Laisa esitetyt pääomavaatimukset lasketaan koko yhtiön tasolla. Jotta pääomavaatimukset voitaisiin ottaa huomioon tapaturmavakuutusta koskeissa laskelmissa, ne tulee ensin kohdistaa vakuutuslajeille. Tässä laskelmassa lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen sitoutunutta pääomaa arvioidaan lajille kohdistetun oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajan avulla. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen osuus pääomavaatimuksesta lasketaan käyttäen jakoperusteena omalla vastuulla olevia maksutuottoja ja vastuovelkaa.⁷

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutustoiminnan tulos saadaan, kun vakuutusliikkeen tulokseen lisätään lajille kohdistetun pääomavaatimuksen katteelle laskettu käypä-arvoinen sijoitustuotto. Sijoitustuotto määritetään ottamalla lajille kohdistettua pääomavaatimusta vastaava osuus koko pääomavaatimukselle kohdistetuista sijoitusten käypä-arvoisista nettotuotoista. Laskelmassa oletetaan, että vastuovelkaa ja pääomavaatimusta kattavaan omaisuuteen liittyvät sijoitustuotot ovat vastaavantasoisia kuin koko omaisuuteen liittyvä keskimääräinen sijoitustuotto.

Vakuutustoiminnan tulos esitetään kuviossa 6 sekä liitteessä 3.

6 Vakuutusyhtiölaki (521/2008) 12 luku 13 §.

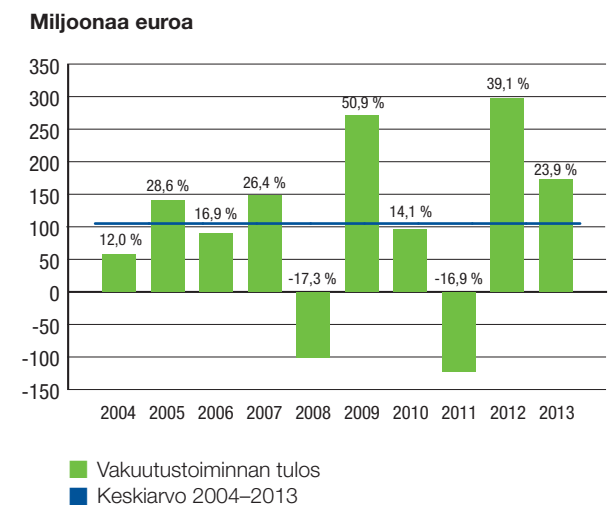
7 Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen osuus pääomavaatimuksesta lasketaan käyttäen jakosuhdetta

$$y = \frac{\text{nettovastuuvelka (lak. tap.)} + 0,8 \cdot \frac{B(\text{lak. tap.})}{B} \cdot VT_{\min} + 1,8 \cdot \frac{\text{nettovastuuvelka (lak. tap.)}}{\text{nettovastuuvelka}} \cdot S}{\text{nettovastuuvelka} + 0,8 \cdot VT_{\min} + 1,8 \cdot S}$$

missä B = nettomaksutuotto, $VT_{\min}$ = vakuusteknisistä riskeistä johtuva pääomavaatimus ja S = sijoitusriskistä johtuva pääomavaatimus.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen sitoutuneen pääoman katteelle kohdistettujen käypä-arvoisten sijoitustuottojen arvioidaan vuonna 2013 olleen 29,7 (64,3) miljoonaa euroa. Näin ollen vuoden 2013 vakuutustoiminnan tulos oli 172,1 (296,8) miljoonaa euroa. Suhteutettuna keskimääräiseen oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajaan, tämä tarkoittaa noin 23,9 (39,1) prosentin tuottoa sitoutuneelle pääomalle. Koko tarkastelujaksolla sitoutuneen pääoman tuotto oli keskimäärin 17,8 prosenttia.

Kuvio 6. Vakuutustoiminnan tulos (milj. euroa) ja tulos suhteessa keskimääräisen oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajaan (%)

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

9 (21)

Yhtiökohtaiset tulokset

Liitteissä 4–6 esitetään suomalaisten vakuutusyhtiöiden osalta lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusliikkeen ja vakuutustoiminnan tuloslaskelmat tarkastelujakson 2004–2013 keskiarvoina yhtiöittäin. Tulosprosenttien aritmeettisten keskiarvojen alla esitetään vastaavat keskihajonnat. Liitteessä 7 annetaan lisäksi vakuutusyhtiölain tarkoittama yhtiökohtainen toteutunut tulos viideltä viimeisimmältä vuodelta.

Koko alaa tarkasteltaessa hinnoittelu on ollut turvaavaa ja sekä vakuutusliike että vakuutustoiminta ovat olleet keskimäärin kannattavia, mutta yksittäisten yhtiöiden osalta tilastosta lasketut tulokset poikkeavat toisistaan paljon. Tulosten eroja selittävät paitsi erilaiset maksujen ja sijoitustuottojen tasot, myös tulosten vuotuinen satunnaisvaihtelu. Yksittäisen yhtiön tulokseen liittyvä vuotuinen vaihtelu on tyypillisesti suurempaa kuin mitä havaitaan yhteenlasketussa aineistossa. Jopa tasoitettussa vakuutusliikkeen tuloksessa erityisesti maksutuloltaan pienillä yhtiöillä keskihajonnat saattavat olla huomattavan suuria. Tämä tarkoittaa sitä, että laskukaavan tulosta tasoittava vaikutus toteutuu yksittäisiä vakuutusyhtiöitä tarkasteltaessa kovin eri tavoin yhtiön koosta riippuen.

Toteutuneita, tasoittamattomia vakuutusliikkeen tuloksia vertailtaessa havaitaan, että yhtiöt ovat menestyneet tarkastelujaksolla vallinneissa suhdanneolosuhteissa hyvin eri tavoin. Suurimmilla yhtiöillä (maksutulo yli 50 miljoonaa euroa) keskimääräinen vakuutusliikkeen tulos suhteessa bruttomaksutuloon vaihteli 12,8 prosentista 16,1 prosenttiin. Pienimmillä suomalaisilla yhtiöillä (maksutulo alle 5 miljoonaa euroa) taas keskimääräinen tulos vaihteli -28,2 prosentista 54,6 prosenttiin. Lopuilla yhtiöistä (maksutulo 5 miljoonasta 50 miljoonaan) tulos asettui 11,0 ja 31,1 prosentin välille.

Keskimääräinen vakuutustoiminnan tulos vaihteli vastaavasti suurilla yhtiöillä 16,1 prosentista 21,1 prosenttiin, keskimäärällä 19,1 prosentista 95,9 prosenttiin ja pienillä 7,7 prosentista 49,3 prosenttiin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan.

Tunnuslukuja

Yhdistetyn kulusuhteen erittely

Yhdistetty kulusuhde on yksi yleisimmin käytetyistä tuloksen mittareista. Seuraavissa taulukoissa esitetään yhteenvedo yhdistetystä kulusuhteesta ja sen muodostumisesta lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa suomalaisten vakuutusyhtiöiden osalta kolmen viimeisimmän vuoden osalta. Suhteet lasketaan omalla vastuulla olevista tiedoista. Taulukoissa keskiarvolla tarkoitetaan yhtiöiden suhdelukujen aritmeettista keskiarvoa. Yhteenlaskettu suhdeluku on puolestaan laskettu yhtiöiden yhteenlasketuista lähtötiedoista, eli kyseessä on maksutuotoilla painotettu keskiarvo.

Yhdistetyllä kulusuhteella tarkoitetaan vahinkosuhteen ja liikekulusuhteen summaa. Taulukossa 2 vahinkosuhde on edelleen jaettu riskisuhteeseen ja korvaustoiminnan hoitokulusuhteeseen. Riskisuhteella tarkoitetaan vahinkokorvauskulun suhdetta maksutuottoihin ja hoitokulusuhteella korvaustoiminnan hoitokulujen suhdetta maksutuottoihin. Liikekulusuhde saadaan jakamalla muut kuin korvaustoiminnan tai sijoitustoiminnan liikekulut maksutuotoilla.

Taulukosta nähdään, että vuoden 2013 keskimääräinen vahinkosuhde oli noin 10 prosenttiyksikköä edellisen vuoden vastaavaa arvoa pienempi. Keskimääräisen vahinkosuhteen muutokseen vaikuttivat sekä riskisuhteen että korvaustoi-

Taulukko 2. Vakuutusyhtiöiden vahinkosuhde

	Riskisuhde			Korvaustoiminnan hoitokulusuhde			Vahinkosuhde		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Korkein	120,3 %	127,7 %	107,0 %	23,3 %	31,1 %	24,2 %	131,6 %	158,9 %	113,9 %
Mediaani	81,3 %	81,4 %	70,9 %	6,7 %	7,0 %	6,9 %	95,8 %	87,3 %	80,6 %
Keskiarvo	85,6 %	82,1 %	73,3 %	8,6 %	9,1 %	8,0 %	94,2 %	91,3 %	81,3 %
Yhteenlaskettu	107,1 %	88,4 %	82,5 %	8,1 %	6,9 %	2,8 %	115,2 %	95,3 %	85,4 %
Alin	33,2 %	43,9 %	37,4 %	4,3 %	4,3 %	-12,2 %*	39,9 %	50,4 %	44,2 %

* Negatiivisen lukuun on vaikuttanut yhtiön korvaustoiminnan hoitokuluvarauksen purkautuminen.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

10 (21)

minnan hoitokulusuhteen aleneminen. Yhtiökohtaiset erot vahinkosuhteessa olivat kuitenkin huomattavia.

Taulukossa 3 esitetään yhdistetyn kulusuhteen muodostuminen ennen ja jälkeen laskuperustekorkokululla oikaisemista. Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa, missä vastuuvelan eläkevastuu on diskontattu, diskonttokoron vuosittainen purkautuminen (laskuperustekorkokulu) kasvattaa korvauskuluja. Laskuperustekorkokululla oikaistulla yhdistetyllä kulusuhteella tarkoitetaan kulusuhdetta, jossa korvauskulusta on poistettu laskuperustekorkokulu.

Yhteenlaskettu liikekulusuhde oli vuonna 2013 keskimäärin 15,1 prosenttia, joka oli 1,1 prosenttiyksikköä korkeampi kuin edellisenä vuonna. Vahinkosuhteen tavoin myös liikekulusuhde vaihteli paljon yhtiöstä toiseen.

Keskimääräinen yhdistetty kulusuhde oli vuonna 2013 yhteenlaskettujen lukujen perusteella 100,5 prosenttia. Laskuperustekorkokulun vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen

oli 13,2 prosenttiyksikköä kulusuhdetta kasvattava, joten laskuperustekorolla oikaistu kulusuhde vuonna 2013 oli yhteenlaskettujen lukujen perusteella 87,3 prosenttia.

Liitteessä 8 tunnusluvuista esitetään kymmenen vuoden keskiarvot yhtiöittäin.

Herkkyyshanalyysi

Erityisesti eläkevastuiden suuren määrän vuoksi nettokorvausvastuu on lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa yli viisinkertainen nettovakuutusmaksutuloon verrattuna.

Taulukossa 4 esitetään herkkyyshanalyysi siitä, miten yhdistetty kulusuhde reagoi maksutulon tai korvausvastuun muutoksiin. Olettaen, että kaikki muut erät pysyvät muuttamattomina, yhden prosentin kasvu nettovakuutusmaksutuloissa tai nettokorvausvastuussa vaikuttaa yhteenlaskettuihin yhdistettyihin kulusuhteisiin taulukon 4 mukaisesti.

Taulukko 3. Vakuutusyhtiöiden yhdistetty kulusuhde

	Vahinkosuuhde			Vahinkosuuhde (perustekorkokululla oikaistuna)		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Korkein	131,6 %	158,9 %	113,9 %	123,2 %	141,6 %	94,2 %
Mediaani	95,8 %	87,3 %	80,6 %	86,8 %	73,8 %	76,1 %
Keskiarvo	94,2 %	91,3 %	81,3 %	85,0 %	81,4 %	70,9 %
Yhteenlaskettu	115,6 %	95,3 %	85,4 %	101,7 %	81,6 %	72,2 %
Alin	39,9 %	50,4 %	44,2 %	35,5 %	46,2 %	40,2 %
Liikekulusuhde						
	2011	2012		2013		
Korkein	20,6 %	54,2 %		50,6 %		
Mediaani	15,1 %	15,6 %		17,3 %		
Keskiarvo	14,7 %	18,2 %		20,8 %		
Yhteenlaskettu	13,7 %	14,0 %		15,1 %		
Alin	7,8 %	10,3 %		12,7 %		
Yhdistetty kulusuhde						
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Korkein	147,5 %	213,1 %	153,9 %	139,1 %	195,8 %	131,3 %
Mediaani	110,4 %	100,4 %	99,1 %	102,1 %	87,2 %	92,0 %
Keskiarvo	109,0 %	109,5 %	102,1 %	99,7 %	99,6 %	91,7 %
Yhteenlaskettu	129,2 %	109,3 %	100,5 %	115,4 %	95,6 %	87,3 %
Alin	59,2 %	69,7 %	64,0 %	54,9 %	65,5 %	60,0 %

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

11 (21)

Taulukko 4. Yhteenlasketun yhdistetyn kulusuhteen herkkyysanalyysi (%-yksikkövaikutus)

+ 1 prosentti	2011	2012	2013
Nettovakuutusmaksutulossa	-1,3 %	-1,1 %	-1,0 %
Varsinaisessa nettokorvausvas- tuussa	5,7 %	5,6 %	5,6 %

+ -etumerkki korottaa yhdistettyä kulusuhdetta

Kulusuhteiden kehitys vahinkovuosittain

Edellä annettiin yhteenvetotietoa yhtiöiden yhdistetyistä kulusuhteista tilivuosittain. Seuraavassa tarkastellaan kulusuhteita ja niiden kehitystä vahinkovuosittain. Laskelmassa tarkastellaan erikseen kunkin vahinkovuoden aikana sattuneista vahingoista aiheutuvia vahinkokorvauksia. Vakuutusmaksut muodostuvat kyseiseen vahinkovuoteen kohdistetuista maksuista. Liikekuluja ja vahinkojen hoitokuluja ei tässä kohdisteta vahinkovuosille, vaan niiden vaikutusta arvioidaan koko tarkastelujaksolta laskettujen keskimääräisten kulusuhteiden avulla. Tarkastelu perustuu bruttolukuihin, joista ei ole vähennetty jälleenvakuuttajan osuutta.

Koska sijoitustoiminnan huomioon ottaminen on lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa keskeisessä roolissa, niin bruttovakuutusmaksuihin lisätään tässä tarkastelussa bruttovastuvelan riskitön tuotto (arvioitu samalla tavoin kuin tasoitettua tulosta laskettaessa) vähennettynä laskuperustekorkokululla. Vastaavasti bruttovahinkokorvauskuluista eliminoidaan laskuperustekorkokulu sekä myös vastuvelan laskuperustekorkomuutokset. Riskitön tuotto otetaan siis laskelmassa huomioon vakuutusmaksutuottoja (yleensä) kasvattavana ja korvauskuluja pienentävänä tekijänä, minkä johdosta näin saatu kulusuhde on pienempi kuin perinteiseen tapaan laskettu yhdistetty kulusuhde.

Bruttovahinkokorvauskuluista poistetaan vielä ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien tuntemattomien vahinkojen erillisvarauksen vaikutus, sillä sen vahinkovuosittainen erittely olisi vaikeasti tehtävissä. Ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien tuntemattomien vahinkojen erillisvarauksen poisjättäminen tarkastelusta parantaa ainakin alkuvaiheessa riskisuhdetta, joka sitten korjaantuu sitä myöten kun vastuut selviävät.

Niin kauan kuin johonkin vahinkovuoteen liittyy varauksia, vastuvelan katteelle arvioitu riskitön tuotto vähennettynä laskuperustekorkokululla lasketaan tarkastelussa vakuutusmaksun hyväksi, mikä parantaa vahinkovuosittaisia tunnuslukuja vuosien kuluessa. Alla olevat tunnusluvut ovat arvioita lopullisesta tulemosta, joka selviää vasta useamman seurantavuoden jälkeen.

Taulukosta voidaan havaita kunkin vahinkovuoden kohdalla merkkejä riskisuhteen alenevasta trendistä. Nouseva kulusuhde tarkoittaisi sitä, että arvio yhtiön vastuista on osoittautunut riittämättömäksi tai että kyseisenä vahinkovuotena diskonttaukseen käytetty korko on osoittautunut liian korkeaksi riskittömän koron kehitykseen verrattuna. Arvio yhteenlasketusta kulusuhteesta oli kaikkien tarkasteltavien vahinkovuosien osalta ensimmäisenä vuonna lähellä 100 prosenttia, mutta melko nopeasti se aleni ja tasoittui alle 100 prosentin tasolle. Taulukosta voidaan päätellä, että vakuutusmaksut ovat olleet turvaavia myös vahinkovuosittain tarkasteltuna.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

12 (21)

Taulukko 5. Tunnuslukuja vahinkovuosittain (bruttona)

Vahinko- vuosi	Riskittömällä tuotolla täydennetty riskisuhde (%)										Kymmenen vuoden keskimää- räinen hoitokulu- suhde	Kymmenen vuoden keskimää- räinen liike- kulusuhde	Viimeisen vuoden yhteen- laskettu kulusuhde
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013			
2004	79,25	70,50	66,41	65,02	65,44	62,45	61,46	62,37	61,21	61,77	6,45	13,07	81,29
2005	—	83,22	71,97	66,86	65,89	65,60	62,73	63,67	64,12	62,56	6,45	13,07	82,08
2006	—	—	82,88	68,25	63,86	61,90	59,86	59,40	59,65	58,17	6,45	13,07	77,69
2007	—	—	—	86,28	74,59	70,40	68,59	67,42	67,23	66,53	6,45	13,07	86,05
2008	—	—	—	—	86,41	78,18	73,53	71,11	71,36	71,48	6,45	13,07	91,00
2009	—	—	—	—	—	81,34	69,71	64,26	63,07	62,49	6,45	13,07	82,01
2010	—	—	—	—	—	—	89,38	80,38	74,15	73,03	6,45	13,07	92,55
2011	—	—	—	—	—	—	—	93,71	79,37	77,69	6,45	13,07	97,21
2012	—	—	—	—	—	—	—	—	83,13	74,43	6,45	13,07	93,95
2013	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81,13	6,45	13,07	100,65

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

13 (21)

Liite 1. Vakuutusliikkeen tasoitettu tulos 2004–2013

Taulukko 6. Lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen tasoitettu nettotulos ilman jakojärjestelmäeriä, suomalaiset vakuutusyhtiöt yhteensä

Milj. euroa	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	keski-arvo 2004–2013	hajonta
1. Vertailukelpoinen vakuutusmaksutuotto	432,7	534,7	567,0	582,1	578,8	546,3	528,0	572,2	605,2	616,6	556,4	
2. Nettovastuuvelan riskitön tuotto vähennettynä laskuperustekorkokululla	37,1	23,9	37,5	54,7	50,9	38,2	17,5	16,5	-15,6	-14,6	24,6	
3. Vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu	-340,0	-408,5	-420,5	-397,2	-414,2	-385,3	-385,0	-391,1	-393,9	-380,1	-391,6	
4. Vertailukelpoinen kuluerä korvaustoiminnan hoitamisesta	-28,9	-32,2	-32,6	-34,0	-38,3	-39,7	-38,2	-45,3	-39,6	-45,9	-37,5	
5. Liikekulut	-62,9	-66,5	-71,8	-70,3	-77,4	-76,9	-75,5	-78,8	-84,6	-93,1	-75,8	
6. Yhteistakuuerän muutos	-2,2	-2,3	-2,4	-2,4	-2,3	-2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,4	
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	35,9	49,3	77,2	132,7	97,5	80,4	46,8	73,5	71,5	83,0	74,8	
8. TVLT/ bruttomaksutulo	8,2 %	9,1 %	13,5 %	22,7 %	16,7 %	14,6 %	8,8 %	12,7 %	11,6 %	13,4 %	13,1 %	4,3 %
9. TVLT/ asiakkaalta peritty maksu	6,1 %	7,5 %	11,3 %	19,0 %	14,1 %	12,2 %	7,2 %	10,3 %	9,6 %	11,3 %	10,9 %	3,8 %
Bruttomaksutulo	437,8	539,0	571,2	585,3	583,6	549,9	532,2	577,7	614,5	617,0	560,8	
Asiakkaalta peritty maksu	584,7	654,9	680,1	696,9	692,0	658,0	651,6	714,3	742,1	731,7	680,6	
Nettovastuuelva ilman tasoitusmäärää	2 438,0	2 614,5	2 779,9	2 894,9	2 959,8	3 029,5	3 060,7	3 269,5	3 381,1	3 434,6	2 986,3	

- Vertailukelpoisella vakuutusmaksutuotolla tarkoitetaan vakuutusmaksuvastuun laskuperustemuutosten vaikutuksella ja vuosina 2004–2006 jakojärjestelmän rahoitusosuudella korjattua virallisen tuloslaskelman mukaista omalla vastuulla olevaa vakuutusmaksutuloa.
- Nettovastuuvelan riskitön tuotto vähennettynä laskuperustekululla saadaan vähentämällä laskuperustekorkokulu vastuuelvää kattaville varoille vähintään kvartaalitasolla lasketusta riskittömästä sijoitustuotosta. Riskittömänä tuottona laskelmassa käytetään sellaista korkotuottoa, joka vastaa parhaiten Suomen valtion 10 vuoden kuluttua erääntyvää obligaatiota.
- Vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu saadaan tuloslaskelman mukaisesta omalla vastuulla olevasta korvauskulusta vähentämällä siitä korvaustoiminnan hoitamisesta aiheutuneet kulut, eliminoimalla vahinkokorvausvastuun

laskuperusteisiin tehtyjen muutosten vaikutus, vähentämällä laskuperustekorkokulu sekä vähentämällä jakojärjestelmän rahoitusosuus vuosilta 2004–2006.

- Vertailukelpoinen kulu korvaustoiminnan hoitamisesta lasketaan vastaavalla tavalla kuin vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu, eli siitä on vähennetty laskuperustekorkokulu ja laskuperustemuutosten vaikutus.
- Yhteistakuuerästä luovuttiin 31.12.2010 voimaan tulleella lakimuutoksella.
- Asiakkaalta perittyyn maksuun sisältyvät myös kaikki ne siirtotuloerät, jotka vakuutusyhtiö on velvollinen perimään asiakkailtaan vakuutusmaksun yhteydessä (työsuojelumaksu, sairaanhoitomaksu vuoteen 2004 asti ja jakojärjestelmän rahoitusosuus), sekä luottotappiot vakuutusmaksusaamisista. Siihen ei kuitenkaan sisälly työttömyysvakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksua.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

14 (21)

Liite 2. Vakuutusliikkeen tulos 2004–2013

Taulukko 7. Lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen nettotulos ilman jakojärjestelmäeriä, suomalaiset vakuutusyhtiöt yhteensä

Milj. euroa	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	keski-arvo 2004– 2013	hajonta
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	35,9	49,3	77,2	132,7	97,5	80,4	46,8	73,5	71,5	83,0	74,8	
10. Vastuuvelan laskuperustemuutosten tulosvaikutuksen palautus	-50,1	-25,7	-22,2	-6,7	29,0	-4,7	-41,2	-145,6	-60,4	-19,1	-34,7	
11. Nettovastuuvelan tuotto yli riskittömän tuoton	42,0	82,5	9,7	-3,0	-206,5	137,9	56,0	-61,6	221,5	78,4	35,7	
12. Vakuutusliikkeen tulos VLT (netto)	27,8	106,1	64,7	123,1	-80,0	213,5	61,5	-133,7	232,5	142,4	75,8	
13. VLT/ bruttomaksutulo	6,4 %	19,7 %	11,3 %	21,0 %	-13,7 %	38,8 %	11,6 %	-23,1 %	37,8 %	23,1 %	13,3 %	19,9 %

11. Nettovastuuvelkaa kattaville varoille kohdistettu käypäarvoinen sijoitustuoto otetaan huomioon lisäämällä tulokseen käypäarvoisesta sijoitustuotosta se osa, joka ei sisälly tasoitettuun tulokseen. Toisin sanoen tulokseen lisätään käypäarvoisen sijoitustuoton ja riskittömän tuoton erotus.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

15 (21)

Liite 3. Vakuutustoiminnan tulos 2004–2013

Taulukko 8. Lakisääteisen tapaturmavakuutustoiminnan tulos, suomalaiset vakuutusyhtiöt yhteensä

Milj. euroa	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	keski-arvo 2004–2013	hajonta
12. Vakuutusliikkeen tulos VLT	27,8	106,1	64,7	123,1	-80,0	213,5	61,5	-133,7	232,5	142,4	75,8	
14. Oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajan tuotto	30,5	35,0	24,4	25,3	-20,3	57,7	34,8	11,0	64,3	29,7	29,2	
15. Vakuutustoiminnan tulos	58,3	141,0	89,1	148,3	-100,3	271,1	96,3	-122,7	296,9	172,1	105,0	
16. Vakuutustoiminnan tulos / keskimääräinen oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiteraja	12,0 %	28,6 %	16,9 %	26,4 %	-17,3 %	50,9 %	14,1 %	-16,9 %	39,1 %	23,9 %	17,8 %	21,8 %
Keskimääräinen oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiteraja	484,0	492,9	526,2	561,6	578,3	624,8	681,5	725,9	759,1	720,3	615,5	

12. (15.) Oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajan tuotto saadaan laskemalla lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistetun pääomavaatimuksen katteelle laskettu käypäarvoinen sijoitustuotto. (Vuosina 2004–2007 pääomavaatimuksena on käytetty vakavaraisuuspääoman tavoiterajaa VPO1.) Keskimääräisellä oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajalla tarkoitetaan lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistetun pääomavaatimuksen tarkasteluvuoden ja sitä edeltävän vuoden keskiarvoa.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

16 (21)

Liite 4. Vakuutusliikkeen tasoitettu tulos yhtiöittäin

Taulukko 9. Lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen tasoitettu nettotulos ilman jakojärjestelmäeriä, vuosien 2004–2013 aritmeettiset keskiarvot ja keskihajonnat

Miljoonaa euroa	A-va- kuutus	Fennia	Folksam	If	Lähi- Tapiola*	Pohjan- tähti	Pohjola	Redarnas	Turva	Valio	Ålands
1. Vertailukelpoinen vakuutusmaksutuotto	22,9	78,8	11,5	146,4	123,8	10,0	152,7	4,0	2,2	1,2	2,9
2. Nettovastuuvelan riskitön tuotto vähennettynä laskuperuste-korkokululla	0,5	3,4	0,6	6,1	8,7	0,4	4,3	0,5	0,1	0,1	0,1
3. Vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu	-14,0	-57,8	-7,5	-97,5	-100,9	-4,1	-104,8	-1,8	-1,1	-0,8	-1,3
4. Vertailukelpoinen kuluerä korvaustoiminnan hoitamisesta	-1,3	-5,6	-0,6	-8,1	-10,8	-0,6	-9,3	-0,3	-0,5	-0,2	-0,2
5. Liikekulut	-3,7	-9,5	-1,8	-18,3	-19,9	-1,9	-19,0	-0,6	-0,4	-0,2	-0,5
6. Yhteistakuuerän muutos	0,0	-0,2	0,0	-0,6	-0,2	0,0	-0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	4,3	9,2	2,2	28,0	0,7	3,8	23,4	1,8	0,2	0,1	1,1
8. TVLT/ bruttomaksutulo ilman jakojärj.eriä (%)	17,7	12,2	19,0	18,7	0,4	36,3	15,2	41,9	6,3	-38,5	36,8
keskihajonta (%-yksikköä)	14,9	10,3	12,7	9,6	9,0	12,0	6,7	27,5	8,9	102,7	20,9
9. TVLT/ asiakkaalta peritty maksu (%)	14,7	10,1	15,6	15,6	0,3	29,9	12,5	36,4	4,8	-26,0	31,3
keskihajonta (%-yksikköä)	12,5	8,7	10,4	8,1	7,5	9,9	5,7	24,4	6,9	72,6	17,8

* LähiTapiolan keskiarvo- ja keskihajontaluvut sisältävät Lähivakuutuksen ja Tapiolan yhteenlasketut tiedot vuosien 2004–2012 osalta.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

17 (21)

Liite 5. Vakuutusliikkeen tulos yhtiöittäin

Taulukko 10. Lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen nettotulos ilman jakojärjestelmäeriä, vuosien 2004–2013 aritmeettiset keskiarvot ja keskihajonnat

Miljoonaa euroa	A-va-kuutus	Fennia	Folksam	If	Lähi-Tapiola*	Pohjan-tähti	Pohjola	Redarnas	Turva	Valio	Ålands
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	4,3	9,2	2,2	28,0	0,7	3,8	23,4	1,8	0,2	0,1	1,1
10. Vastuuvelan laskuperustemuutosten tulosvaikutuksen palautus	-1,5	-1,5	0,1	-13,4	-1,9	-0,2	-15,3	-0,4	-0,4	-0,1	-0,1
11. Nettovastuuvelan tuotto yli riskittömän tuoton	-0,1	5,4	0,1	8,6	9,4	-0,3	11,3	0,7	0,2	0,2	0,2
12. Vakuutusliikkeen tulos VLT (netto)	2,7	13,1	2,3	23,1	8,2	3,3	19,5	2,1	0,0	0,2	1,2
13. VLT/bruttomaksutulo ilman jakojärj.eriä (%)	11,0	16,1	20,8	15,5	6,3	31,1	12,8	54,6	0,8	-28,2	40,5
keskihajonta (%-yksikköä)	21,1	29,0	19,6	23,0	27,0	11,0	32,0	53,9	17,1	115,4	39,5

* LähiTapiolan keskiarvo- ja keskihajontaluvut sisältävät Lähivakuutuksen ja Tapiolan yhteenlasketut tiedot vuosien 2004–2012 osalta.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

18 (21)

Liite 6. Vakuutustoiminnan tulos yhtiöittäin

Taulukko 11. Lakisääteisen tapaturmavakuutustoiminnan tulos (netto), vuosien 2004–2013 aritmeettiset keskiarvot ja keskihajonnat

Miljoonaa euroa	A-va- kuutus	Fennia	Folksam	If	Lähi- Tapiola*	Pohjan- tähti	Pohjola	Redarnas	Turva	Valio	Ålands
12. Vakuutusliikkeen tulos VLT	2,7	13,1	2,3	23,1	8,2	3,3	19,5	2,1	0,0	0,2	1,2
14. Vakavaraisuuspääoman tavoiterajan tuotto	0,5	4,2	0,5	8,4	5,9	0,1	8,2	1,0	0,1	0,3	0,1
15. Vakuutustoiminnan tulos	3,2	17,3	2,8	31,6	14,1	3,4	27,7	3,1	0,1	0,5	1,3
16. Vakuutustoiminnan tulos / keskim. vakavaraisuuspääoman tavoiteraja (%)	19,1	17,6	27,7	16,1	12,4	95,9	21,1	25,9	7,7	9,5	49,3
keskihajonta (%-yksikköä)	34,6	32,1	27,5	18,7	35,2	32,7	40,3	32,4	34,1	16,6	49,8
Nettovastuuvelka ilman tasoitusvastuuta	78,2	341,6	34,8	1005,4	556,4	21,7	896,6	16,9	16,1	7,8	10,7
Oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiteraja	15,9	89,2	10,1	192,5	116,1	3,5	177,0	12,7	2,0	5,1	2,9

* LähiTapiolan keskiarvo- ja keskihajontaluvut sisältävät Lähivakuutuksen ja Tapiolan yhteenlasketut tiedot vuosien 2004–2012 osalta.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

19 (21)

Liite 7. Viiden vuoden tulos yhtiöittäin

Taulukko 12. Tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettu lakisääteisen tapaturmavakuutuksen toteutunut tulos viiden edeltävän vuoden kalenterijaksolta (vakuutusliikkeen tasoittamaton nettotulos), Meur

	2009	2010	2011	2012	2013	Yhteensä	Tulos suhteessa maksutuloon*
A-vakuutus	11,2	0,8	0,1	10,1	2,0	24,2	19,0 %
Fennia	49,9	17,7	-31,3	26,1	35,2	97,6	23,3 %
Folksam	0,0	2,8	4,9	4,2	-0,3	11,5	18,1 %
If	53,9	33,8	-16,5	69,7	10,8	151,7	21,8 %
Läshivakuutus	9,4	9,4	4,0	11,5	–	34,4**	34,4%**
LähiTapiola	–	–	–	–	80,2	80,2***	53,8%***
Pohjantähti	4,4	4,3	3,9	4,4	4,3	21,3	39,5 ***
Pohjola	74,2	4,6	-59,4	76,4	7,8	103,7	13,7 %
Redarnas	7,8	1,3	-1,1	1,3	0,8	10,1	59,8 %
Tapiola	-0,2	-14,0	-37,2	28,8	–	-22,6**	-4,8**
Turva	0,7	-0,2	-0,5	-1,4	0,0	-1,4	-6,4 %
Valio	-0,4	0,4	1,0	0,4	0,3	1,7	29,0 %
Ålands	2,5	0,7	-1,5	1,0	1,2	3,9	26,3 %
Tryg	-4,1	-3,1	-2,8	-0,5	–	-10,5	-48,1 %
Yhteensä	209,4	58,4	-136,4	232,1	142,4	505,8	17,9 %

* Vakuutusliikkeen tasoittamaton nettotulos viideltä vuodelta yhteensä jaettuna viiden vuoden yhteenlasketulla bruttomaksutulolla (ilman jakojärjestelmäeriä).
** Luku on laskettu neljän vuoden osalta.
*** Luku on laskettu yhden vuoden osalta.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

20 (21)

Liite 8. Tunnusluvut yhtiöittäin

Taulukko 13. Yhtiökohtaiset tunnusluvut, vuosien 2004–2013 aritmeettiset keskiarvot

Tunnusluvut, vuosien 2004–2013 keskiarvo

	A-Vakuutus	Fennia	Folksam	If	Lähi-Tapiola*	Pohjan-tähti	Pohjola	Redarnas	Turva	Valio	Ålands
Vahinkosuhte	83,5	91,9	77,9	101,3	100,3	52,7	101,7	65,5	111,5	159,0	60,2
Liikekulusuhde	16,4	12,2	15,3	12,6	16,0	19,5	12,4	15,3	18,7	23,5	16,8
Yhdistetty kulusuhde	99,9	104,1	93,2	113,9	116,3	72,2	114,1	80,9	130,2	182,5	77,0

Laskuperustekorkokululla oikaistut tunnusluvut, vuosien 2004–2013 aritmeettinen keskiarvo

	A-Vakuutus	Fennia	Folksam	If	Lähi-Tapiola*	Pohjan-tähti	Pohjola	Redarnas	Turva	Valio	Ålands
Vahinkosuhte	74,6	85,3	70,7	82,0	92,5	49,9	85,1	62,3	94,4	144,2	52,7
Liikekulusuhde (perinteisellä menetelmällä laskettu)	16,4	12,2	15,3	12,6	16,0	19,5	12,4	15,3	18,7	23,5	16,8
Yhdistetty kulusuhde	91,0	97,5	85,9	94,6	108,5	69,3	97,6	77,6	113,1	167,7	69,6

* LähiTapiolan keskiarvo- ja keskihajontaluvut sisältävät Lähivakuutuksen ja Tapiolan yhteenlasketut tiedot vuosien 2004–2012 osalta.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, analyysi

31.10.2014

21 (21)

Tilastolähteet

Selvityksessä olivat mukana lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavat suomalaiset vakuutusyhtiöt:

- A-Vakuutus Oy (A-Vakuutus)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia (Fennia)
- Folksam Vahinkovakuutus Oy (Folksam)
- If Vahinkovakuutusyhtiö Oy (If)
- LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö (LähiTapiola), 1.1.2013 alkaen
- Lähivakuutus Keskinäinen Yhtiö (Lähivakuutus), 31.12.2012 asti
- Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Pohjantähti)
- Pohjola Vakuutus Oy (Pohjola)
- Redarnas Ömsesidiga Försäkringsbolag (Redarnas)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola (Tapiola), 31.12.2012 asti
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva (Turva)
- Valion Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Valio)
- Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag (Ålands)

Sekä Eta-sivuliike:

- Tryg, Tryg Forsikring A/S Suomen sivuliike, 1.1.2008–30.4.2013

